

ἀποσταλέντα καὶ εὐλογήσας ἔδωκεν αὐτὰ πρὸς ἀσπασμὸν εἰς τοὺς δύο νυμφίους, ὧν τὴν στιγμὴν ἐκείνην αἱ χεῖρες ἀσυνειδήτως ἐν ὑπερτάτῃ συγκινήσει συνέβλησαν ἰσχυρῶς ἀλλήλας. Τότε προσῆλθεν ὁ Τσάρεβιτς καὶ ὁ Πρίγκιψ Ἑρρίκος τῆς Πρωσίας καὶ ἐμπήξαντες ἀργυρᾶς περόνας συνεκράτουν αὐτὰ ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν νυμφίων, ἀντικαθίστων δ' αὐτοὺς ἐναλλάξ οἱ δύο υἱοὶ τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐαλλίας καὶ οἱ ἡμέτεροι βασιλόπαιδες Γεώργιος καὶ Νικόλαος.

Κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου πολλοὶ ὑπῆρξαν αἱ στιγμαὶ καθ' αἷς ἡ σεμνὴ ἐκείνη ὁμήγυρις κατενύγη μέχρι δακρύων. Ἡ βασίλισσα Ὀλγα καὶ ἡ Αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου συχνότατα ἔφερον τὸ ρινόμακτρον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἐν ᾧ οἱ θεαταὶ ἀπλήστως ἔβλεπον τὴν ἄρρητον συγκίνησιν, οὐχὶ ἄμικτον παιδικῆς τινος ἀμηχανίας, τῶν δύο νεονύμφων.

Ἄλλ' ἡ συγκίνησις ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον ὅτε ὁ Μητροπολίτης ἀναφώνησεν ἐν τῇ λειτουργίᾳ: „καὶ ὑπὲρ τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Σοφίας“ ἐν ᾧ τέως ἐμνημόνευεν αὐτῆς ὡς μνηστῆς. Τὸ μυστήριον εἶχε πλέον συντελεσθῇ ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Φρικίαις χαρᾶς διέδραμε πάντας· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ χαλύβδινος αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ὁ ἐπὶ ὦραν ὄλην εὐθυτενῆς ἐρειδόμενος ἐπὶ τοῦ ξίφους, κατεκλόμενος ὑπὸ τῆς συγκινήσεως, ὅτε ἠσπάσθη τὴν ἀδελφὴν του· εὐλόγως δὲ ἡ „Ἀκρόπολις“ περιγράφουσα τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν ἀνεμνήσθη τοῦ ὁμηρικοῦ Ἑκτορος ἀποτιθεμένου τὴν περικεφαλαίαν ὅπως ἀσπασθῇ τὸν Ἀστυάνακτα.

Ἰδιαιτέρως παρετηρήθη καὶ ὡς οἰωνὸς ἄριστος ἐχαιρέτισθη ὅτι καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Τσάρεβιτς καὶ ὁ πρίγκιψ Ἑρρίκος ἐπέθετον ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν νυμφίων τὰ στέμματα, ὁ ἥλιος θλώμενος διὰ τῶν χρωματιστῶν ὑάλων τῶν παραθύρων τοῦ ναοῦ περιέλουε διὰ γλυκείας, ῥοδοπορφύρου αἴγλης, ὡς δι' οὐρανίου εὐλογίας, τὰς κεφαλὰς τοῦ λαοφιλοῦς ζεύγους.

Οὐδὲν δύναται νὰ περιγράψῃ τὴν βροντώδη ἀνευφημίαν, δι' ἣς ἐν ἀκρατήτῃ ἐνθουσιασμῷ ἐχαιρέτισε τοὺς νεονύμφους τὸ ὡς θάλασσα κυματίζον πλῆθος ὅτ' ἐνεφανίσθησαν εἰς τὰ Προπύλαια τῆς Μητροπόλεως συγκρατούμενοι ἀπὸ τῆς χειρὸς. Αἱ ζητωκραυγαὶ ἐξηκολούθησαν δι' ὅλης τῆς ὁδοῦ Σταδίου καὶ Αἰόλου, δι' ἣς ἐπανῆλθεν εἰς τ' ἀνάκτορα ἡ πομπή· ἀπὸ τῶν ἐξωστῶν, τῶν παραθύρων, αἱ κυρίαὶ ἔσειον τὰ μανδύλια, ἔρραινον διὰ ζαχαρωτῶν καὶ ἀνθέων τὴν νυμφικὴν ἁμάξαν, καὶ δι' ἑρῴνης ἀκόμῃ, κατὰ τὸ ἔθιμον τοῦ λαοῦ, διὰ νὰ ἐζιῶσούν· ὁ γάμος τοῦ διαδόχου καὶ τῆς Σοφίας ἐωρτάσθη χαρμούνως ὑπὸ πάσης οἰκογενείας ὡς γάμος τῶν ἰδίων

τέκνων, τὸ γενικὸν δ' αἶσθημα βεβαίως διηρμήνευε ἀπλοῖκός· φουστανελλοφόρος δῆμαρχος ψιθυρίζων ἐν ᾧ ἀπέμασσε τὰ δάκρυά του: „Νὰ μᾶς ζήσουν τὰ παιδιά μας, νὰ μᾶς ζήσουν!“

Πολλάκις τὸ ἐγκοῦμενον πλῆθος διέρρηξε τὰς τάξεις τῶν στρατιωτῶν, τῶν φυλλασσόντων ἐλεύθερον τὸ μέσον τῶν λεωφόρων· ἀπαξ δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπεμάκρυνε διὰ τῆς ἰδίας χειρὸς τοὺς συνωθουμένους πολίτας· ἡ πομπὴ ἀτάρακτος, ἀλλὰ βραδύτερον τῆς ὀρισμένης ὥρας, ἐπανῆλθεν εἰς τ' ἀνάκτορα, ἐνθα ἐν μέσῳ μόνον τῶν βασιλικῶν συγγενῶν, τῶν αὐλικῶν, τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐτελέσθη καὶ ὁ προτεσταντικὸς γάμος. Περί τὴν τετάρτην ὥραν μ. μ. τὸ νεόζευκτον ζεῦγος δι' ὥραϊς τεθρίπτου ἄρματος μετέβη εἰς τὸ ἴδιον μέγαρον τοῦ διαδόχου, μετὰ μεγάλην ἀνὰ τὴν πόλιν περιστροφὴν. Μυριάδες λαοῦ ἐν ἐξάλλῃ ἐνθουσιασμῷ ἀνευφήμουν τοὺς λαοφιλεῖς νεονύμφους. Ἀκράτητον τὸ πλῆθος συνεπυκνοῦτο καὶ ἔτρεχε ὀπισθεν τοῦ βασιλικοῦ ἄρματος. Ρόδα, ἀνθοδέσμαι, μικροὶ στέφανοι ἐκ λευκῶν ἴων, βροχιδὸν ἐπιπτον ἐκ τῶν ἐξωστῶν καὶ τῶν δωμάτων. Τὸ βασιλικὸν ζεῦγος βαθέως συγκεκινημένον ἀντεχαιρέτιζε τὸ πλῆθος, ὁ δὲ λαὸς ἦτο εὐτυχὴς βλέπων ἐκ τοῦ συνεγγυς καὶ ἀλλεπαλλήλως τὰς γλυκυτάτας μορφὰς τοῦ Διαδόχου καὶ τῆς Σοφίας.

Οὕτως ἔληξεν ἡ μεγάλη Πανελλήνιος ἐθνικὴ αὐτὴ ἑορτὴ τῶν γάμων τοῦ πρώτου Ἑλληνος ὀρθοδόξου Διαδόχου τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου ἐν μέσῳ τῶν ἀπανταχόθεν συρρευσάντων Ἑλλήνων καὶ ὑπὸ τὰς διαπύρους εὐχὰς σύμπαντος τοῦ Πανελληνίου. Ὁ ἀναλογιζόμενος ὅτι κατὰ τὸ πρῶτον μὲν τέταρτον τοῦ παρόντος αἰῶνος ἡ Ἑλλὰς δὲν ὑφίστατο εἰσέτι ὡς Κράτος καὶ ὅτι περὶ τὰ μέσα τοῦ τελευταίου τετάρτου τοῦ αἰῶνος τούτου ἡξιώθη ν' ἀποκτήσῃ Διάδοχον λαβόντα σύζυγον τὴν ἐγγονήν, θυγατέρα καὶ ἀδελφὴν κραταιῶν Αὐτοκρατόρων τοῦ ἰσχυροτάτου ἔθνους τῆς Εὐρώπης, δ' ἀναπέμψῃ ἐκ βάθους καρδίας θερμὴν εὐχαριστίαν προσευχὴν πρὸς τὸν Πλάστην. Ἐλπίδες, ἐν μαύραις ὥραις ἀπελπισίας ἀδύνατοι καὶ ἀνεκπλήρωτοι φαινόμενοι, ἐξεπληρώθησαν, τὰ ἱερά ὄνειρα αἰώνων ὅλων ἔγειναν πραγματικότης. Τὰ πυκνὰ νέφη διεσκεδάσθησαν ἀπὸ τοῦ στερεώματος τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡλίου χρυσαυγεῖς ἀκτῖνες περιλούουσι τὸ μέλλον αὐτῆς. Ἡ ἐν τῷ νῶϊ τῆς Μητροπόλεως τελεσθεῖσα μεγάλη Πανελλήνιος ἑορτὴ, ἐνέχει ἔξοχον ἡθικὴν σημασίαν διὰ τὴν Ἑλλάδα· εἶνε σκοπιὰ ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἐθνικοῦ πολιτικοῦ καὶ καθόλου ἱστορικοῦ βίου τοῦ Ἑλληνος, ἀφ' ἣς οὗτος δύναται μεθ' ὑπερηφανείας νὰ προσβλέπῃ εἰς τὸ ἐγγὺς παρελθὸν καὶ ν' ἀτενίζῃ μετὰ θάρρους εἰς τὸ ἀχανὲς μέλλον...

ΕΩΣ ΠΟΤΕ ΘΑ ΓΙΝΩΝΤΑΙ ΠΟΛΕΜΟΙ;

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΔΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

ΥΠΟ ΙΩΑΝΝΟΥ ΒΑΧΕΝΧΟΡΖΕΝ.

Τοῦ ἀνωτέρω ζητήματος τὴν λύσιν ποθοῦμεν πάντες καὶ περιμένομεν ἀνυπομόνως καὶ ἐναγωνίως. Ἐνατενίσωμεν αὐτὸ λοιπὸν ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ διατυπώσωμεν ἀκριβέστερον τὴν ἰδέαν ἡμῶν, ἐρωτῶντες: ἀπέναντι τῶν ὑψηλῶν τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ τάσεων, ἀπέναντι τῆς ἐπιρροῆς ἣν ἐξασκοῦσιν ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τῶν ἡμετέρων σκέψεων καὶ πράξεων ἡ θρησκεία, ἡ ἐκκλησία καὶ τὸ σχολεῖον, δύνανται εἰσέτι νὰ δικαιολογῶσι τοὺς πολέμους ἐν τῇ συνειδήσει αὐτῶν οἱ ἡγε-

μόνες καὶ οἱ τῶν λαῶν ἀντιπρόσωποι, οἱ ἐπαγρυπνοῦντες ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ τῆς ἡθικότητος τῶν ἐθνῶν; Μεθ' ὅλας τὰς προόδους τῶν ἡμετέρων χρόνων ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῇ τέχνῃ, ἐν τῇ θεωρίᾳ καὶ ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ, διατελοῦμεν εἰσέτι παντελῶς ἀνίσχυροι ἀπέναντι τῆς ἀπαρηγόρου καὶ ἀπελπιστικῆς ἀληθείας τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου ρητοῦ, ὅτι „ὅταν οἱ ἡγεμόνες ἐχθαίρωνται πρὸς ἀλλήλους, πρέπει οἱ λαοὶ νὰ μισῶνται καὶ νὰ ἀλληλοκτονῶσιν.“ Τὰ ἡμέτερα

κοινοβούλια υπάρχουν μόνον, ἵνα ἐν ὀνόματι τοῦ ἰδίου ἔθνους συνεννοῶνται μετὰ τοῦ ἡγεμένου περὶ τῶν ἀμοιβαίων δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων, καὶ δὲν εἶναι δυνατόν δι' αὐτῶν, πρὶν ἢ ἡγεμῶν τις ἀποπειραθῇ νὰ ἐπιβάλῃ διὰ τῆς βίας τὴν θέλησίν του ἐπὶ τοῦ ἄλλου, νὰ καταστῇ δυνατὴ μία συνεννόησις τῶν λαῶν πρὸς ἀλλήλους, ὅταν ἡ διπλωματία κάθεται τὸ δὴ λεγόμενον μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα; Βεβαίως εἰς τὸ στέμμα ἀνήκει τὸ δικαίωμα τοῦ ἀποφασίζειν περὶ πολέμου καὶ περὶ εἰρήνης, ἀλλ' ἐπρεπε, νομίζω, εἰς τοὺς ἡμετέρους χρόνους τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ νὰ δημιουργηθῇ καὶ ἰδιαίτερα τις ἐφεσις πρὸς τελευταίαν τινὰ συνεννόησιν, πρὶν ἢ οἱ λαοὶ συνάπτονται εἰς ἀλληλοσφαγίαν ἵνα κατόπιν νικῶντες ἢ ἡττημένοι συνομολογῶσιν εἰρήνην καὶ καταλείπωσιν ἑαυτοῖς ἀμοιβαῖον μῖσος καὶ ἔχθραν, ἥτις πρὸ τοῦ πολέμου δὲν ὑφίστατο καὶ μόλις μετὰ πολλὰς γενεὰς δύναται νὰ κατευνασθῇ, ἐνῶ τὰ διὰ τοσοῦτου αἵματος καὶ τοσοῦτων χρημάτων ἐκ τοῦ πολέμου προσπορισθέντα πλεονεκτήματα εἰς οὐδεμίαν ἀναλογίαν εὐρίσκονται πρὸς τὰς γενομένας θυσίας. Ἀλλ' ὅσην δήποτε ὑλικὴν ἀξίαν καὶ ἂν ἔχωσι τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα, δύναται ποτὲ ν' ἀντισηκώσωσι τὰς ἄλλας τοῦ ἔθνους ζημίας, νὰ παρηγορήσωσι τὴν θλίψιν, νὰ ἄρῃσι τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν ἀθλιότητα, νὰ ἐπανορθώσωσι τὰς ἀπωλείας τὰς ἐντὸς τοῦ ἔθνους; καὶ δὲν εἶναι σήμερον ἀκατανόητον ὅτι ἀνατρέφομεν μὲ μυρίας φροντίδας καὶ δαπάνας τὸ ἡμέτερα τέκνα συμφῶνως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς πολιτείας, τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ σχολείου, ἵνα ἴδωμεν αὐτὰ μετ' ὀλίγον ἀγόμενα εἰς τὸ σφαγεῖον καὶ παρακαλῶμεν τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν προσφιλεστάτων ἡμῖν ὄντων, διότι ἡ πατρὶς ἐκάλεσεν αὐτὰ εἰς τὰ ὅπλα κατὰ τινος ἐχθροῦ, ὅστις ἔγεινε τοιοῦτος διότι — ἔτυχε νὰ ᾔησεν παρῶν καὶ ν' ἀπειλῇ τὰ σύνορά μας, μηδὲως προκληθεὶς μηδὲ βλαβείς ὑφ' ἡμῶν; Καὶ ὅμως οὕτως ἔχει: μὲ τὰς περὶ διεθνoῦς δικαίου ἀρχὰς μας ἐπέσαμε τόσο ἔξω, μὲ τοὺς πολεμικοὺς ἐξοπλισμοὺς μας ἐπῆγάμε τόσο ἐμπρός, ὥστε δὲν χρειάζονται πλέον πολλὰ καμώματα, οὔτε εἶνε πλέον ἀνάγκη τηρήσεως τῶν πατροπαράδοτων τύπων πρὸς κήρυξιν πολέμου — ὥστε ὁ διοικῶν τὸ διὰ τῶν συνόρων εἰσελαῦνον στρατευμα φέρει μεθ' ἑαυτοῦ τὴν κήρυξιν τοῦ πολέμου ἐν τῷ θυλακίῳ του! Ὁ πόλεμος λοιπὸν εἶνε καθ' ἐκάστην ἡμέραν διεθνὲς ἐνδεχόμενον, πιθανόν, ἀναπόφευκτον σύμβαμα, καὶ ὡς ἔχουσι νῦν τὰ στρατιωτικὰ δύναται σήμερον ὁ μαθητὴς τῆς τρίτης τάξεως τοῦ γυμνασίου νὰ μεταβῇ ἐκ τῆς παραδόσεως εἰς τὴν οἰκίαν μὲ τὸν Δημοσθένη του, καὶ νὰ προσκληθῇ αὐρίον εἰς τὸν στρατὸν ἵνα μετὰ ἐνὸς μηνὸς στρατιωτικὰ γυμνάσια παραταχθῇ μετὰ τοῦ πατρὸς του ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ! Ἐγείναμεν λοιπὸν στρατιωτικοὶ ἄποικοι, ἔχοντες τὸ ὅπλον πάντοτε πρόχειρον, ἀπολαύοντες τῆς εἰρήνης, ὡς οἱ μαθηταὶ ἀπολαύουσι τῶν διακοπῶν τοῦ σχολείου, πληρώνοντες τὸν μόλις περατωθέντα πόλεμον δι' ἀκαταπαύστου καὶ πολυμόχθου ἐργασίας πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν καταστραφέντων, πληρώνοντες τὸν αἰετοπερὶ ἐπικείμενον πόλεμον ἑκατομμύρια ἐπὶ ἑκατομμυρίων καταναλίσκοντες εἰς στρατιωτικούς ἐξοπλισμούς, καὶ μηδέποτε ἀναπαύομενοι ἀλλὰ διηνεκῶς μοχλοῦντες καὶ βασανιζόμενοι ὡς οἱ μύρμηκες τῶν ὁποίων αἱ φωλεαὶ καθ' ἐκάστην ἀνοικοδόμησιν καταπατοῦνται πάλιν καὶ καταστρέφονται!

Γινώσκω κάλλιστα, ὅτι πᾶν ὅτι λέγεται κατὰ τοῦ πολέμου, κατὰ τοῦ φοβεροῦ τούτου ἱστορικοῦ ἐθίμου τῆς αἵματηρᾶς τῶν ἔθνων διαμάχης, λέγεται τὸ δὴ λεγόμενον εἰς τὸν αἶρα. Γνωρίζω πρὸς τούτοις μίαν μόνην μικρὰν κοι-

νότητα, τῆς ὁποίας ἡ ἐσωτερικὴ θέσις εἶνε ἐτι χειροτέρα τῆς ἡμετέρας δηλ., τὴν τῶν Μανιατῶν ἐν Πελοποννήσῳ, παρὰ τοῖς ὁποίοις ἡ τοῦ αἵματος ἐκδίκησις καταστρέφει πάντας τοὺς δεσμούς, καὶ τῶν ὁποίων αἱ οἰκίαι εἶναι φρούρια, ἐν οἷς κρύπτονται οἱ Μανιάται ὑπὸ τὰ παράθυρα καὶ πυροβολοῦσι κατὰ τῶν γειτόνων, ἅμα ὡς οὗτοι προβάλλωσι τὰς κεφαλὰς εἰς τὰ ἰδικὰ των παράθυρα. Ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην εἶνε κάπως παρήγορον, ὅτι κατὰ τὸν προσεχῶς ἴσως προσδοκώμενον πόλεμον θ' ἀποδειχθῶσιν ἀδύνατοι αἱ περαιτέρω τοιούτου εἶδους σφαγαί. Ὁ πόλεμος θ' ἀναγκασθῇ τρῶπον τινὰ νὰ ἐπιστρέψῃ ἀπρακτος εἰς τὰ ἴδια! Θὰ συμβῇ δηλαδὴ εἰς ἡμᾶς ὅτι συνέβη εἰς ἐκείνον, ὅστις ἡγόρασε γιγαντιαίαν τινὰ θεωρητικὴν ἀτμομηχανὴν χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀρκετοὺς ἐσφαρμένους ἀγρούς, ὅπως ἐκαιοποιήσῃ τὴν ἐργατικὴν τῆς δύναμιν! Εἴτε ὀρθῇ εἴτε ἐσφαλμένη εἶνε ἡ γνώμη τῶν αἰσιοδόξων ἐκείνων φίλων τοῦ πολέμου, οἵτινες ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ πόλεμος εἶνε διὰ τὰ ἔθνη σωτηρία ἀνάγκη, ὠφελιμωτάτη φλεβοτομία, ἡ τῶν ἄλλων ἐκείνων οἵτινες θεωροῦσιν ἀναγκαίους τοὺς πολέμους ὡς ἐμποδίζοντας τὴν ὑπεραύξησιν τοῦ πληθυσμοῦ, διότι ἕκαστος ἀνθρώπος ἔχει τὴν ἀνόητον ἐπιθυμίαν νὰ μένῃ προσκεκολλημένος εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος, ἀντὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς καὶ νὰ πίπτῃ θύμα τοῦ πυρετοῦ — τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι, καὶ ἂν ἀκόμη ὁ πληθυσμὸς ἐφ' ὅλης τῆς ἐπιφανείας τῆς Εὐρώπης συνεπυκνωθῇ ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε εἰς ἕκαστον τετραγωνικὸν μέτρον νὰ κατοικῇ καὶ εἷς ἀνθρώπος, δὲν θὰ ἤμεθα ἐπὶ τέλους ἀρκετοὶ ὥστε μὲ τὰ σώματά μας νὰ χορτάσωμεν τὴν ὄρεξιν τῆς γιγαντιαίας ταύτης πολεμικῆς ἀτμομηχανῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν μέχρι τοῦδε βραχυτάτων στρατειῶν.

Ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς ἀφελείας — ἂν δύναμαι νὰ ἐκφρασθῶ οὕτως — μεθ' ἧς διεξήχθησαν οἱ ἀμέσως προηγούμενοι, κατὰ τὴν τελευταίαν τριακονταετίαν, πόλεμοι θὰ μᾶς δείξῃ πόσον μεγαλοφυεῖς ἀνθρώποι εἴμεθα ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προτέραν γενεάν καὶ πόσην αὐταπάρνησιν καὶ ἀφιλοκέρδειαν ἔχομεν ἡμεῖς, οἵτινες ἐφεύρομεν τὸ ἀνώδυον καὶ ἀνάιμακτον μέσον νὰ θανατώνωμεν τὰ βώδια διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ, ἐνῶ διὰ τὸν ἑαυτὸν μας, διὰ τὰ παιδιὰ μας ἐφευρέσκομεν πάντα τὰ σκληρότατα μέσα τοῦ θανάτου, ἅτινα δύναται νὰ ἐφευρεθῶσι, καὶ μέχρι τοῦδε ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἐνδοξὸν ἀποτέλεσμα, εἰς τὴν μεγαλοφυᾶ ἐφεύρεσιν, διὰ τῆς ὁποίας τρεῖς πυροβολισταὶ δύναται νὰ ἐξολοθρεύσωσιν ἐντὸς ὀλίγων πρωτολέπτων τρία ὀλόκληρα τάγματα.

Δὲν εἶνε δίκαιον νὰ ζηλεύωμεν τὰ βώδια; Καὶ διατὶ ἄρα γε δὲν ἐσκέφθησαν οἱ μεγαλοφυεῖς ἐφευρέται τοῦ ὀλέθρου καὶ τῆς καταστροφῆς νὰ ἐφεύρωσι καὶ δι' ἡμᾶς ἡλεκτρικὰς συσκευάς, ὅπως ἐξαπλώνωμεν δι' ἡλεκτρικῶν κρουσμάτων ἐπὶ στεγνῶν πεδίων τοὺς καθ' ἡμῶν προχωροῦντας ἐχθρούς; Μὴ πως δὲν ἴσχυε μέχρι τοῦδε ἡ ψευδοθητικὴ ἀρχὴ ἐν πολέμῳ, ὅτι δῆθεν σκοπὸς αὐτοῦ εἶνε νὰ καθιστῶμεν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερους ἀντιπάλους ἀνικάνους πρὸς μάχην; καὶ δύναται ἄρα ἡ ἀρχὴ αὕτη νὰ θεωρῇται ἰσχύουσα ἐτι καὶ σήμερον, μετὰ τὰς ἡδὴ ἐφευρεθείσας καταστρεπτικὰς μηχανάς, ἐνῶ εἶνε πασίγνωστόν ἤδη ὅτι καὶ κατὰ τὰ πρότερον „ἀνεπαρκῆ“ μέσα τῆς σφαγῆς εἰς μεγαλητέρας τινὰς μάχας ὑπῆρχεν ἑλλειψὶς ἱατρικῆς βοήθειας, οὕτως ὥστε, ἀφοῦ κατηνύαζτο ἡ ματωρὴς ἀπανθρωπία καὶ βαρβαρότης τῆς μάχης, οὔτε οἱ ἐπίδεσμοι ἐξήρχον οὔτε οἱ ἱατροὶ ἐπροφθάνον νὰ συρράπτωσι τὰ μέλη τῶν τραυματιῶν ἢ ν' ἀποκόπτωσι διὰ τῶν χειρουργικῶν ἐργαλείων ἐν ὅλῃ τῇ φιλανθρωπίᾳ καὶ αὐτῶν τῶν ἐχθρῶν τοὺς βραχιόνους καὶ τοὺς πόδας!

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΛΟΥΙΖΑ ΚΑΙ Ο ΠΡΙΓΚΗΨ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ.

Κατὰ τὴν ἑλαιογραφίαν τοῦ Rudol Eichstedt.

Ἀνασκοποῦντες τὰ καδέκαστα τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν, ὡς εἵπομεν, τριακονταετίαν γενομένων πολέμων βλέπομεν πόσον ὀπίσω, ἐν τοῖς σπαργάνοις, εὐρίσκετο εἰσέτι ἡ πολεμικὴ τέχνη κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον, ὅτε ἐμάχοντο μὲ τὰ ἀρχαῖοτρόπα ἐκεῖνα, ἀπλᾶ καὶ λεῖα τηλεβόλα καὶ πυροβόλα, τὰ ἐμπροσθογεμῆ, τῶν ὁποίων ἡ γέμισις ἀπῆτει χρονοτριβὴν τινα ἐν τῇ μάχῃ. Ἡ τακτικὴ τοῦ πολέμου ἦτο διόφορος, ἀτελεστέρα, ἀλλ' ἦτο καὶ ἐνδιαφέρουσα ἐν τοῖς καθ' ἑκαστα, διότι παρείχε τὴν εὐκαιρίαν εἰς ἕνα ἑκαστον ν' ἀναπτύξῃ τὴν ἀτομικὴν αὐτοῦ ἀνδρείαν καὶ γενναιότητα.

Μόλις βραδύτερον, κατὰ τὸν ἰταλικὸν πόλεμον, παρουσιάσθησαν ἐκ μέρους τῶν Γάλλων τὰ ὀπισθογεμῆ τετραλιτριάα τηλεβόλα ἀπέναντι τῶν λείων αὐστριακῶν καὶ ἐνεκαίνισαν νέαν ἐποχὴν ἐν τῇ τέχνῃ τῆς ταχείας θανατώσεως. Ἐνθυμοῦμαι μετὰ πόσης περιεργείας καὶ ἐνδιαφέροντος παρατηροῦμεν κατὰ τὴν ἐν Μαγέντζα μάχην τὸ μόνον κυριευθὲν καὶ μὲ φύλλα περιστεφθὲν ἐκ τῶν ὅπλων τούτων, περὶ τῶν ὁποίων εἶχε γεῖνη τοσοῦτος λόγος καὶ τῶν ὁποίων τὴν ἐνέργειαν εἶχομεν ἀκούσῃ ἐν αὐτῇ τῇ μάχῃ ἰδίους ὧσιν.

Οἱ Αὐστριακοὶ τότε ἐμάχοντο μὲ τὰ παλαιὰ ὅπλα καὶ μεθ' ἱκανῆς ἀτυχίας ὑπὸ ἀνίκανόν διεθύνοντο. Καὶ ἦσαν μὲν ὑπέροχοι τῶν Πρώσων διὰ τῶν τηλεβόλων των, κατὰ τὴν στρατείαν τοῦ 1866, ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου ἐμειονέκτουσαν πολὺ ἀπέναντι τῶν πρῶσσικῶν βελονωτῶν πυροβόλων.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὰ τετραλιτριάα γαλλικὰ τηλεβόλα, τὰ ὁποῖα καὶ ἡ Πρωσσία (ἀν δὲν ἀπατῶμαι, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1851) ἤρχισε νὰ μελετᾷ καὶ νὰ σπουδάζῃ, εἶχον ἀντικαταστήσῃ καὶ ἐντελῶς σχεδὸν παραγκωνίσῃ τὸ παλαιὸν καὶ ἀρχαῖοτρόπον σύστημα τῶν λείων τηλεβόλων. Νέα συστήματα ἤρχισαν νὰ ἐφευρίσκωνται εἰς ὅλα τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης· τὰ ὀπισθογεμῆ πυροβόλα εἶχον ἤδη καὶ παρὰ τῇ Μεντάνᾳ „θαυματουργήσῃ“, τὸ δὲ ἐφεύρημα τοῦ Chassepot εἰσῆλθον εἰς ὅλον τὸν γαλλικὸν στρατὸν καὶ ἐφάνη τοσοῦτον ὑπέροχον τῶν γερμανικῶν βελονωτῶν ἐν ἔτει 1870 καὶ 1871, ὥστε μόνον ὁ καλλίτερος καὶ ἀσφαλέστερος χειρισμὸς τῶν τελευταίων τούτων καὶ ἡ ὑπεροχὴ τοῦ γερμανικοῦ πυροβολικοῦ ἔτι δὲ καὶ τῶν πολιορκητικῶν αὐτῶν τηλεβόλων ἡδυνήθη νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ ἐκ τῆς δυσαναλαγίας ταύτης μειονέκτημα τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ. Ναπολεὼν ὁ τρίτος, ὅστις κατ' ἐξοχὴν ἐσπούδαζε τὰ τοῦ πυροβολικοῦ, μᾶς ἔφερεν εὐθὺς περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ πολέμου ἐκεῖνου, τῇ 2. αὐγούστου παρὰ τῷ Saarbrücken νέον εἶδος τηλεβόλου, τὸ μιτροβόλον (Mitrailleur) τοῦ ὁποίου τὸ πρότυπον εἶχε παῖξῃ τὸ ῥόλον του ὡς „νεκρικὸν ὄργανον“ κατὰ τὴν ἐν Παβία μάχην, δὲν ἔσχεν ὅμως μεγαλητέραν ἐπιτυχίαν ἢ Φραγκίσκος ὁ πρῶτος ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ. Ποῖα δέ, ἀπ' ἐναντίας, θαύματα κατώρθωσαν αἱ ἀρεταὶ τοῦ γερμανικοῦ πυροβολικοῦ κατὰ τοὺς ἀγῶνας ἐκεῖνους ἐν τῷ κρεουργεῖν καὶ διαμελίζειν ἀνθρώπινα σώματα, περὶ τούτου μαρτυρεῖ, ὡς ἐν παραδείγματι, ἡ ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ αἰφνιδια ἐπιδρομὴ κατὰ τῶν γαλλικῶν

στρατοπέδων παρὰ τῷ Beaumont, ἐνθα ὁλόκληροι δεκαδάρχηαι στρατιωτῶν καθημένων περὶ τοὺς λέβητας καὶ τὰς γαβάθας των, κατεξεσχίσθησαν ὑπὸ τῶν σφαιρῶν.

Ἐκτοτε μᾶς ἐφύλαξεν ὁ Θεὸς ἀπὸ νέου πολέμου, ἡμεῖς ὅμως ἐφροντίσαμεν διὰ τὸν πόλεμον, καὶ οὐχὶ ὀλιγώτερον ἡμῶν ἐφρόντισαν περὶ αὐτοῦ οἱ γείτονες. Τεράστια ποσὰ ἐδυσιάσθησαν ἐκατέρωθεν πρὸς κατασκευὴν τοῦ ἀρίστου πυροβόλου, καὶ ἀφοῦ τέλος πάντων κατωρθώθη ἡ ἐφεύρεσις αὐτοῦ, ἀφοῦ κατεσκευάσθησαν ἑκατομμύρια πυροβόλων τοῦ νέου τούτου συστήματος, ἀπερρίφθησαν πάντα ταῦτα, διότι ἐφευρέθη ἄλλο τελειότερον· ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἦτο τὸ ἰδεώδες, διότι ἐν τῷ μεταξὺ ὑπερτερήθη ὑπὸ ἄλλου καλητέρου, ἡδὴ δὲ λέγεται ὅτι εἶνε ἕτοιμον ἄλλο πάλιν νέον πρότυπον τοῦ τελειοτάτου τῶν μέχρι τοῦδε κατασκευασθέντων. Πλὴν τούτων, ἐφευρέθησαν τηλεβόλα, δυνάμενα νὰ διατρπηθῶσι πᾶν θωρηκτόν, ἔπειτα δὲ πάλιν κατεσκευάσθησαν θωρηκτά, μὴ δυνάμεθα νὰ διατρπηθῶσιν ὑπὸ οὐδενὸς τηλεβόλου. Τὸ τέρας τῶν τηλεβόλων, τὸ ὁποῖον ἐπεμψεν ὁ Κροῦπ ἐν ἔτει 1867 εἰς τὴν ἐν Παρισίοις παγκόσμιον Ἐκθεσιν, ἦτο ἄθυρμα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἄλλα, τὰ βραδύτερον κατασκευασθέντα. Τὸ ἀριστον τῶν πρὸς τοῦτο ἐφευρεθέντων ὕλικῶν ἀπερρίφθη πάλιν ἐκ νέου καὶ παραγκωνίσθη ὑπὸ ἄλλων τελειότερων ἐφευρημάτων, ἀλλ' οὐδὲ ταῦτα πάντα ἦσαν ἀρκετά, διότι δὲν εἶχεν ἐφευρεθῇ εἰσέτι τὸ ἀσφαλέστατον μέσον, τὸ δυνάμενον διὰ μιᾶς ἐκπυροβολήσεως νὰ πέμπῃ εἰς τὸν ἄλλον κύσμον ὁλόκληρα τάγματα· τὸ αὐτὸ δὲ συνέβη καὶ μὲ τὰ βασταντὰ πυροβόλα, μέχρις οὗ ἐπὶ τέλους κατεσκευάσθη μετὰ πολλὰ καὶ μακροχρόνια πειράματα τὸ καλούμενον Magazingewehr, τοῦ ὁποίου τὸ ὑπόδειγμα ἐπρομήθευσεν ἐν ἔτει 1870 εἰς τὸν δυτικὸν γαλλικὸν στρατὸν τὸ ὁμερικανικὸν ἐργοστάσιον Spencer, καὶ ἐν ἐκ τῶν ὁποίων ὅπλων ἔχω μάλιστα καὶ ἐγὼ ἐν τῇ ἰδίᾳ μου συλλογῇ.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν πυροβόλων ὅπλων ἐν γένει· τί δὲ νὰ εἴπωμεν περὶ τῶν διαφορῶν εἰδῶν τῆς πυρίτιδος καὶ τῶν ἐκρηκτικῶν ἐν γένει ὕλων! ἡδὴ δὲ ἐπρόκειτο πλέον περὶ τῆς πυροβολήσεως καὶ τῆς δραστηκῆς αὐτῆς ἐνεργείας, δὲν ἐπρόκειτο πλέον περὶ τῶν δεδοικιασμένων γρاناτιῶν μὲ τὰ διὰ σφαιρῶν γεμίσματά των, τῶν ὁποίων ἡ ἐνέργεια δὲν ἦτο εὐκατοφρόνητος· ἡδὴ παρσκευάζετο ροβωρίτις, μελανίτις, δυναμίτις, καὶ ἡμεῖς δὲ καὶ οἱ γείτονες ἡμῶν πάντες ἐφευρίσκομεν καὶ ἐδοκιμάζομεν ἐν βαθυτάτῳ μυστηρίῳ ἄλλας ἔτι φοβερωτέρας ὕλας — ἀπέναντι τῶν ὁποίων αἱ ἐκρήξεις τῶν ἡφαιστειῶν ὁρέων ἦσαν πυροτεχνήματα τοῦ σαλονιοῦ — διὰ νὰ ὑποσκάπτωμεν καὶ καταστρέφωμεν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ὁλόκληρα φρούρια, διὰ νὰ ἐξολοθρεύωμεν συντομίας χάριν ὁλόκληρα συντάγματα, διὰ νὰ γεμίζωμεν τὰς ἀκτὰς τῆς Μεσογείου, τῆς Βορείου καὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης με τορπιλλοφόρα πλοίαρκα καὶ ν' ἀνατινάζωμεν δι' αὐτῶν τοὺς ἐχθρικοὺς στόλους εἰς τὸν ἀέρα.

(ἔπεται τὸ τέλος.)

ΤΟ ΠΙΚΡΟΝ ΦΡΕΑΡ

ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ.

Ἐν τινι μικρᾷ πλατειᾷ, εἰς ἣν ἀπολήγει μία τῶν ζωγραφικωτάτων ὁδῶν τοῦ Τολέδου, ὑπῆρχε μέχρι πρὸ ὀλίγου χρόνου λίθινόν τι φρέαρ, κεκαλυμμένον μὲ πρασίνας σανίδας,

ἐκ τοῦ ὁποίου ἡ ὁδὸς εἶχε λάβῃ τὴν ὀνομασίαν της: „δρόμος ἔς τὸ πικροπῆγάδον“.

Ἀμα ὡς ἐφθάσα εἰς Τολέδον, τὸ ὄνομα τοῦτο προσεῖλ-